

RUKKILILLE

Presidendil külas

20 augustil 2004.a. olid Murtud Rukkilille Ühingu esindajad vastuvõtul Eesti Vabariigi presidendi juures. Kohtumisel meenutas president Arnold Rüütel, kuidas taastati Eesti Vabariik. Ühingu esimees andis ülevaate tööst ja plaanidest. Ühing pöörab erilist tähelepanu oma liikmete sotsiaal- ja raviprobleemide lahendamisele. Probleemidest on teavitatud ka peaministrit. President lubas astuda samme, et taastusravi paketid muutuksid kättesaadavamaks represseeritutele. Kohtumine presidendiga oli väga soe ja sõbralik. Küsimusi oli mõlemalt poolt arvukalt. President suhtus väga mõistvalt küüditatute probleemidesse ja lepiti kokku, et see ei jää viimaseks kohtumiseks. Ühingu liikmetele tutvustati presidendi lossi ja imekaunist roosiaeda. Kohtumist jäi meenutama ühispilt roosiaias.

MRÜ

Siberisse jäänud tervis

Olen 72-aastane ja raskelt haige. Minu erinevus teistest 1949. aasta märtsiküüditatutest seisneb selles, et 2,5 kuud pärast küüditamist saadeti mind Omski oblastist Krasnojarski kraisse riikliku tähtsusega objektile "katsejäneseks". Seal katsetati esimesi NL aatomipomme. Kuna katse ebaõnnestus, tuli mul osa võtta uraaniga saastatud pinnase likvideerimisest. Sain sealt tugeva kiirituse olles 17-aastane. Esimesed haigusnähud tekkisid 1950. aastal. Haigus süvenes kiiresti ja varsti olin silmnähtavalt haige (sagedased kukkumised, purustatud põlved, raskused ühistranspordis sisenemisel jne). Ravida mind ei osatud ja kui püütigi, siis sain valet ravi.

Alles pärast vabanemist määrati mulle Tartu Maarjamõisa Haiglas diagnoos: Myasthenia gravis pseudoparalytika. 1960. aastal vormistati II grupi invaliidsus. Hakkasin saama õiget ravi ja haigus stabiliseerus ning hakkas vähehaaval paranema. Põhiravimiks olid Proserin, Oxazyl, Kalymin ja Mestionon. 1999. aastal lõpetati Mestiononi müük soodusravimina ja ainukeseks ravimiks jäi mulle Kalymin. Tervis mõnevõrra halvenes, aga hakkama sain.

Kui aga 2002. aasta jaanuaris määrati mulle pikaajaline hormoonravi koos Imuraniga, tekkisid 5 kuu möödumisel Imurani kõrvaltoimetena väga tugevad valud ja üldine tervise halvenemine. Kalymini ravist jäi väheseks ja arstid taotlesid taas ravi jätkamist Mestiononiga. Eesti Haigekassa juhatuse 26.05.2004. aasta otsusega nr 109 võimaldati osta Mestiononi, kuid mitte 100%

soodustusega nagu Kalymini puhul. Omaosaluse Mestiononi väljaostmisel vormistasin nõuetekohaselt ning saatsin kirja teel Pärnu Pensioniameti Sotsiaalkindlustusametile. Mulle vastati, et Mestionon ei kuulu retseptiravimite hulka ja seega selle maksumust ei hüvitata. Küsisin järele, kas Kalymin on nende retseptiravimite nimekirjas? Sain jaatava vastuse. Küsisin, kas mõlema ravimi ravimikarbis oleva instruksiooni neile saatmise korral saaks tõestatud, et ka Mestionon on retseptiravim, kuna mõlema ravimi toimeaine on pürodostigmiin. Mulle vastati, et sellest ei ole abi. Seejärel palusin retseptiravimite nimekirja koostaja kontakttelefoni. Seda mulle ei antud. Ütlesin, et sellisel juhul pean pöörduma abi saamiseks Murtud Rukkilille Ühingu poole. Mulle sooviti edu ja lubati õiendi saamise korral ühendust võtta. Võetigi ja öeldi, et nüüd on neil alus represseeritu hüvitist välja maksta. Nüüdseks olen 450 krooni ulatuses hüvitist kätte saanud. Avaldan sügavat tänu Murtud Rukkilille Ühingu abi eest!

Midagi jäi siiski hingele. Miks on retseptiravimite nimekirjas ainult 100% haigekassa poolt hüvitatavad ravimid? Mulle kui raske puudega inimesele on küll mitmed ühinged abistava käe andnud, kuid mitmeid represseeritute seadusega ettenähtud soodustusi ei saa ma oma haiguse tõttu kasutada.

1) hambaraviteenust võimaldatakse mulle alates 1996. aastast proteeside valmistamisel ja nende paigaldamise eelsel hambaravil

2) sanatooriumi- ja taastusravitusikuid ei saa ma tervisliku seisundi tõttu kasutada

3) eriravi, mulle kohandatud ravi, sain möödunud aastal Eesti Lihashaiguste Seltsi (ELS) toetusel Haapsalus 3 päeval

4) sel aastal pakkus oma abi Imurani kõrvaltoimetest tekkinud hädade ravimisel Invaühing

5) eriarstid nõustavad mind haiglaravil viibides

6) meditsiiniliste abivahendite saamisel on abiks sotsiaalhoolduse nn roheline kaart ja ELS. Olen saanud rulaatori, küünarnukikepi, seljatoekorseti

7) kultuurilisi üritusi nagu laulu- ja tantsupidu, ma tervise tõttu külastada ei saa. Jällegi aitavad mind omasuguste seltsis kultuuriüritustele Invaühing ja ELS.

Mis siin salata, valus on, kui inimesed seda näevad ja mõtlevad ning mõni ka ütleb: "Mis sul viga, sind on igati toetatud ja nüüd paned veel represseeritute seaduse järgi 1100 krooni taskusse!" Kulla inimesed, ma annaks kõik, kui vaid tervis alles oleks!

Veelkord suur tänu Murtud Rukkilille Ühingu, kes selgitas mulle olukorda ja taastas usu seadusetegevate heasoovlikkuse represseeritute elu parendamisel, kuigi raskete haigete puhul see seadus ei toimi.

Lugupidamisega Urve V.

Seaduse sünnist

Kunagi ammu, kui Ülekohus ja Omakasu olid alles noored ja Bürokratia veel sündimata, said perelaps ja vaenelaps laupäeval pärast sauna õuemurul kokku. Mõlemal olid puhtad särgid seljas. Perepoeg hüppas ja kilkas, vaenelaps vaatas seda tõsiste suurte silmadega pealt. "Miks sina ei tantsi ja hüppa nagu mina, sul ka ju puhas särk seljas pärast sauna?" käsutas perepoeg.

"Sinul ei tantsi mitte puhas särk, vaid täis kõht," vastas vaenelaps.

Vabariigi Presidendi 23. detsembri 2003. aasta otsusega nr. 508 kuulutati välja "Okupatsioonirežiimide poolt represseritud isiku seadus". Ükski asi ei sünni lihtsalt. Seda kinnitab ka dokument "Seletuskiri okupatsioonirežiimide poolt represseritud isiku seaduse eelnõu juurde". Toome mõned väljavõtted:

1. Sissejuhatus

Okupatsioonirežiimide poolt represseritud isiku seaduse eelnõu väljatöötamine on ette nähtud koalitsioonilepingu toimetulekupoliitika peatüki punktis 7.1. - mille kohaselt võetakse vastu represseritud isiku seadus, millega tagatakse nendele inimestele inimväärset soodustust.

Eelnõu töötas välja Vabariigi Valitsuse 10.06.2003. aasta korraldusega nr 376-k asutatud asjatundjate komisjon järgmises koosseisus:

Ken-Marti Vaher - justiitsminister;

Marko Pomerants - sotsiaalminister;

Urmas Reinsalu - Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees;

Aadu Oll - Eesti Endiste Poliitvangide Liidu aseesimees;

Toomas Hiio - Inimsusevastaste Kuritegude uurimise Eesti Rahvusvahelise Komisjoni esindaja;

Endel Palmiste - "Memento" Liidu esimees;

Enn Sarv - Eesti Endiste Poliitvangide Liidu juhatuse liige;

Kuno Raude - "Memento" Liidu liige;

Priit Kama - Justiitsministeeriumi halduse asekancler;

Margus Uudam - Rahandusministeeriumi asekancler.

2. Seaduse eesmärk

Seaduse eesmärgiks on leevendada 17. juunist 1940 kuni 20. augustini 1991 õigusvastaselt represseritud isikutele tekitatud ülekohtu. Mainitud periood katab nii Suur-Saksa kui ka NSV Liidu okupatsiooni Eesti Vabariigis. Ülekohtu leevendamiseks kehtestatakse seadusega represseritud isikutele mitmed soodustused ja toetused, mis iseenesest mõista ei heasta õigusvastaste repressioonidega võõrvõimude poolt tekitatud kahju, kuid peaks vähemalt osaliselt aitama lahendada probleeme, mis otseselt või kaudselt õigusvastastest repressioonidest põhjustatud (tervisekahjustused ja töövõime langus, mis halvendavad iseseisvat toimetulekut). Seadus ei

reguleeri vara õigusvastast võõrandamist ning selle tagajärge, kuivõrd sama küsimus on juba reguleeritud maareformi seaduses ning omandireformi aluste seaduses.

3. Eelnõu sisu (Lõiked)

Õigusvastaselt represseritud isikute väljatöötamisel on aluseks võetud rahvusvaheline õigus ning analüüsitud eelkõige järgmisi akte - Nürnbergi rahvusvahelisesõjatribunalipõhikiri 8. augustist 1945, kohtuotsus 1. oktoobrist 1946 ning neid kinnitavad ÜRO 1946. aasta resolutsioonid 3(I) ja 95(I); Genotsiidi vältimise ja karistamise konventsioon 1948. aastast; Genfi 1949. aasta konventsioon tsiviilisikute kaitsest sõja ajal; Genfi 1949. aasta konventsioon sõjavangide kohtlemisest; 1965. aasta konventsioon aegumistähtaaja mittekohaldamisest sõjakuritegude ja inimsusevastaste kuritegude suhtes, mis tunnistab need kuriteod karistatavaks sõltumata toimepaneku ajast; Genfi konventsioonide 1977. aasta esimene lisaprotokoll rahvusvaheliste relvakonfliktide ohvrite kaitsmise kohta; Inimõiguste ja põhivabaduse kaitse konventsioon.

Represseritud ja represserituga võrdsustatud isikul on õigus hambaraviteenuse hüvitisele sotsiaalministri kehtestatud määras, tingimustel ja korras. Hetkel on hambaraviteenuse hüvitise suuruseks 150 krooni inimese kohta aastas. Pensionärist represseritud ja represserituga võrdsustatud isikul on õigus sanatooriumituusikule sotsiaalministri kehtestatud määras, tingimustel ja korras. Seejuures on oluline tähele panna, et tegemist ei ole mitte taastusravi vaid sanatooriumituusikuga st isikul ei ole vaja näidata konkreetset tervisehäda, mille leevendamiseks või kõrvaldamiseks ta ravi vajab. Taastusravile on seda vajavatel isikutel juurdepääs ka praegu. Represseeritud ja nendega võrdsustatud isikutele kehtestatakse seega toetus, mis võimaldab neil saada profülaktilist ravi sanatooriumites, tervise parandamiseks võib sellele vajadusele lisanduda taastusravi mõnes raviasutuses. Represseeritud ja represserituga võrdsustatud isikul on õigus retseptiravimi soodustusele ja eriarsti visiitdasi hüvitamisele ning soodustustele meditsiinilise abivahendi soetamisel sotsiaalministri kehtestatud tingimustel ja korras.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigustele

Vastavasisulisi õigusakte Euroopa Liidu õiguses ei ole.

6. Seaduse mõjud

Seadusega kehtestatakse represseritud isikutele mitmeid soodustusi ja toetusi, mis parandavad nende inimeste toimetulekut. Seadusega annab riik hinnangu aset leidnud riigivõimu omavõimule ning toetab inimesi, kes olid selle ohvrid.

7. Seaduse rakendamiseks vajalikud kulutused

Käesolevas eelnõus tuleb eristada kahte erineva taustaga kulude gruppi. Esimesse kuuluvad seaduse §§ 5 ja 6 kehtestatud toetused ja soodustused, mis on represseritud isikute jaoks uued. Käesoleva seadusega hõlmatud isikute arv on hinnanguliselt ca 24 500 - 25 000, kellest Siberis sündinud inimesi on umbes

1700 ja pensionil olevad represseritud umbes 19 000 ning umbes 4000 inimest on mittepensionäridest õigusvastaste repressioonide all kannatanud inimesed. Seejuures on oluline märkida, et tegemist on isikute ringiga, kelle arv ei suurene, vaid väheneb pidevalt umbes 10% võrra aastas. Hambaravi kõrgendatud hüvitisele kulub ca 1 400 000 krooni aastas. Sanatooriumituusikutele kulub hinnanguliselt ca 1 900 000 krooni 2004. aastal. Retseptiravimite soodustuseks kulub aastas hinnanguliselt 3 100 000 krooni ning eriarstiabi tervishoiuteenuse osutajatele tasutud visiitdasi hüvitamisele kulub 1 200 000 krooni, abivahendite ostmise toetusele kulub ca 200 000 krooni. Vastavad summad on planeeritud 2004. aasta riigieelarvesse. Hüvitiste maksmise tingimused, määra ja korra kehtestab sotsiaalminister määrusega, seega ei kaeta kõigi soodustatud isikute kõiki kulutusi, vaid vastavad kriteeriumid kehtestab sotsiaalminister. Hinnangute kohaselt on kinnipidamiskohas või asumisel sündinud inimeste arv ca 1200 inimest. Kuigi puuduvad andmed 1954. - 1956. aastal sündinud isikute kohta, võib lähtudes rahvastikustruktuurist eeldada veel ca 450 inimese lisandumist. Sooline jaotus: 41% mehi ja 59% naisi ((analoogne jaotus Eesti kodakondsusega eestlastele, kes rändasid Eestisse tagasi 1950 - 1959 (Statistikaamet-rahvaloendus 31.03.2000)). Vanuseline jaotus: 26% sündinud 1954-1956, 52% sündinud 1949-1953, 15% sündinud 1944-1948 ja 7% sündinud 1941- 1943). Kulutused: lisastaaži alusel makstavad summad juba pensionil olevatele isikutele, millele lisanduvad kulutused täispensioni maksmiseks isikutele, kes vastavalt § 11 saavad pensionile enne vanaduspensioniga. Eeldatavad kulutused 2004. aastal - ca 2 200 000 krooni.

Teise grupi kuluallikad (§§ 10-13) ei ole käsitletavad (va Siberis sündinud lapsed) nõ uue kuluna ning vajalik rahaline kate on hetkel planeeritud riikliku pensionikindlustuse seaduse rakendamiseks vajalikesse kuludesse.

Teised soodustused ei tähenda riigile otsest kulu, vaid jätvad ilma teatavast tulust. Samas on mitmed soodustused olemuselt sellised, mille hind ei ole otseses sõltuvuses seda kasutatavate isikutega - nt riigimuseumide külastamine, üldlaulupeo ja üldtantsupeo külastamine - ürituse hind ei ole kõrgem ega väiksem, kui seda külastavad mõned isikud tasuta. Nimetatud soodustuste edukaks rakendamiseks kaasatakse represseritud isikute esindusorganisatsioonid, kes selgitavad välja enne laulu - või tantsupidu selle külastamisest huvitatud isikute orienteeruva arvu, et korraldajatel oleks võimalik lisada vajalik arv istekohti.

Harrastuspüügiõigus on tasuta kättesaadav juba praegu laiale isikute grupile, mis suures osas kattub eelnõu soodustatud isikute ringiga (nt pensionärid).

Seaduse rakendamiseks kulub seega hinnanguliselt 10 000 000 krooni, mis on 2004. aasta riigieelarvesse planeeritud.

Eelnõu on allkirjastatud justiitsministri ja kantsleri poolt 05. 11. 2003.

Teadaanne

Toimetust plaanib edaspidi välja anda rubriiki, kus on võimalik kajastada represseritud ja nende vastaliste argumente. Praegu on pealkirjaks pakutud. METSAVEND ja POLITRUK Ootame lugejatelt veel huvitavaid ideepakkumisi. Üheks selliseks on represseritud isikute ettepanekul välja selgitada igaaastane tiitel represseritud isikute METSAVEND või represseritud isikute POLITRUK.

METSAVEND

Justiitsministeerium - toetas ühingu tegevust 2004 a I poolaastal

Kuusalu Vallavalitsus - toetas juuniküüditamise mälestusmärgi püstitamisel

Urmas Reinsalu - toetas ühingu tegevust

POLITRUK

Esitasime 220 omavalitsusele arupärimise nende piirkonna represseritud isikute kohta. Reageeris ainult 32 omavalitsust. Niipalju siis ametkondade huvist represseritud isikute vastu.

Puhkus elu allikatel

“Rukkilille” lehes paluti ära täita küsitlusankeet ja täitjatevahelloositi välja 7-päevane kuurortravipakett Värskas Sanatooriumis. Tänu “Rukkilille” Ühingule sai oma tervist turgutamas käia Rein-Valdur Puusepp Tallinnast.

“Sanatooriumis olemine mõjus minu tervisele ja enesetundele väga hästi. Taolise ravi ja suhtumise osaliseks peaksid saama kõik küüditatud, kellel tervisega probleeme. Soovin ühingule võitluseks jätkuvat tahet ja visadust, et võimaldada represseerituteletaolisesoodustusegaraviteenuseid,” ütles Rein-Valdur Puusepp.

Setumaal, Lämmijärve lahesopi kaldal saastamata õhuga männimetsade vahel asub Värskas sanatoorium. Suurtest keskustest eemal olles leiab iga puhkaja siin igatsetud võimaluse kas üksi või koos pere või sõpradega aeg maha võtta. Sanatoorium asub Värskast 3,5 km, Põlvast 42 km, Tartust 85 km ja Tallinnast 280 km kaugusel.

Tervendav muda ja värskas vesi

Mõnikümme aastat tagasi kuulsid Värskas mineraalveeallikaid uurinud geoloogid kohalike käest palju siinse muda ravitoimest. Üsna varsti avastatigi paari ruutkilomeetrise laheosal nii suur ravimudalasund, et selle varusid võib pidada lausa ammendamatuks. Nii suured ravimuda varud tähendavad seda, et iga protseduuri jaoks võib võtta uue koguse värsket ja maksimaalse ravitoimega muda. Sanatooriumi ehitus algaski 6. oktoobril 1976 ja esimesed kliendid võeti vastu 3. mail 1980.

Tervendava toimega mudale lisaks on Värskas kuulus suurkaevuvesi, millel kolm erinevat koostist. Üks neist on joogiks sobimatult soolane ent kõlbab suurepäraselt vanniveeks, kuid teised kaks on tuntud ja kasutatud leidnud just nimelt seedetrakti raviva mineraalveena. Lisaks ravimudale ja veele on puhkuse Värskas sanatooriumis alati meeldivaks ja tulemuslikuks teinud ka kaunis ja vaheldusrikas loodus, osoonirikad männimetsad, supelrand ning meie hoolitsev personal. Peamiselt kasutavad unikaalset puhkusevõimalust eestimaalased.

Mugavust meie sanatooriumis jätkub: kõikides tubades on televiisor, raadio, WC/dušš ja rõdu. Ravila, - toitlustus- ja majutuskorpus on omavahel ühendatud galeriiga, jalavaeva kergendab lift. Vaba aja veetmiseks on palju võimalusi. Teadushuvilised võivad käia arsti loengutel, kus räägitakse vee

ja mineraalide tervendavast mõjust inimese organismile ning joogaõpetaja juures kuulamas joogaga tegelemise abil toimuvatest muutustest. Kultuuriprogramm sisaldab muusikakooli õpilaste kontserte ja rahvatantsuetendusi, Setu talumuuseum tutvustab soovijaile vanu kombeid, kohalik kirikus võib suhelda Isa Andreasega. Kel soovi, saab külastada piirivalvekordonit. Osaledes ekskursioonidel on võimalus tutvuda Setumaa kauni loodusega (Piusa liivakoopad, Meenikunno raba, Taevaskoja, Ilumetsa loodurada). Suviti pakub lisavõimalusi kaunis järverand (palliplatsid, vesijalgrattad, paadid, lõkkeplatsid, telkimine, õngitsemine), jalgratta laenutanud võivad omapäi Setumaa loodust avastama sõita. Reta baaris mängib reedeõhtuti tantsuks ansambel. Fütobaaris on majatee kõrvale alati värsked ajalehed ja head raamatud.

Sanatooriumikülastajatele on avatud kauplus. Meie majas on juuksur, maniküür ja pediküür. Lisaks on puhkajate käsutuses basseini, saun, lauatennis, koroon, piljard, lauamängud. Soovijate päralt on internetiühendus.

Puhkus pakettidena

Nädalalõpupakett

algab reedel õhtusöögiga. Laupäeval lisanduvad hommiku-, lõuna- ja õhtusöök, mineraalveevann ning 20 minutit lõõgastavat massaaži. Pühapäeval ootab ees hommiku-, - ja lõunasöök, võimalus ujuda tunde basseinis ja veel 20 minutit massaaži. Hind alates 790 EEK

Jah tervisele

Viis päeva sisaldab majutust, toitlustust ning arsti konsultatsioonil määratavat ravi, igapäevast mineraalvee- või mudavanni, 20-minutilist massaaži ja tunnipikkust ujumist basseinis. Viie päeva sisse mahub ka tund saunamõnusi ning tund jaapani ravivõimlemist SHIN-DO (stimuleerib venitusharjutuste ja massaaži kaudu kehas energia liikumise kiirust). Hind 2500 EEK

Klassikaline pakett

on esmaspäeval algav seitsmepäevane tavapakett, mis lõpeb pühapäevase lõunasöögiga. Pakett sisaldab majutust, toitlustust ja arsti poolt määratud 18 raviprotseduuri. Uuendusena võimaldame kliendile raviprotseduure igal päeval, kaasa arvatud pühapäeval. Hind alates 2650 EEK

Kahenädalase klassikalise paketi, milles majutusele ja toitlustusele lisanduvad arsti poolt määratavad 36 raviprotseduuri, valivad need, kellele nädal sanatooriumimõnude nautimiseks napiks jääb. Hind alates 4950 EEK

Nädalane Jooga

on uus ja täiesti ainulaadne pakett. Tänapäeval, kui paljud kannatavad liikumisvaeguse, stressi, väsimuse või haiguste käes on inimesed kaotamas hingelist tasakaalu. “Pehme jooga” ehk hatha-jooga on elujõu taastamiseks käepäraseim vahend: sellega tegelemiseks on vaja vaid natuke tahet ja soovi oma eluviise ning ennast muuta.

Joogapakett sisaldab nädalast majutust kahekohalises toas hommikusööki ning seitsme lõuna- ja kuue õhtusöögiga, arsti konsultatsiooni ja igapäevast mineraalvee- või mudavanni. Viiel päeval saab 20 minutit massaaži ja neljal päeval pool tundi vesivõimlemist ning kaks korda antakse ravimtaimeteed. Viiel päeval toimub juhendajaga pooleteisestunnine hatha-jooga seanss ja kahel korral saab tund aega praktiseerida meie uusimat ravimeetodit - kepikõndi. Tutvumishind 3000 EEK/inimene, 2 ja enam klienti 2500 EEK/inimene

Soodustusi on erinevaid:

Eestis elavatele vanaduspensionäridele lisandub kogu aasta jooksul tavahinnale veel 10% hinnaalandust. Ainsa Eesti sanatooriumina müüme tervistavat paketti järelmaksuga (sissemaksu suuruseks on 10% paketi maksumusest, lisandub lepingutasu); jõulude ajal loosime 2004. aastal üle kahe järjestikuse nädala sanatooriumis puhanud klientide vahel välja 1000 eurot ja lisaks loositakse tänavu 5-14 päeva järjest sanatooriumis veetnud klientide vahel välja nädalane klassikaline pakett kahele!

Uskuge - igaüks peaks vähemalt korra aastas sanatooriumis tempo maha võtma. See annab jõudu elamisega toimetulemiseks.

Värskas Sanatoorium ootab Teid!

Info ja broneerimine

Tel 796 4793

info@spavarska.ee

www.spavarska.ee

Kuidas elad, küüditatu?

“Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isikute seadus” on vastu võetud. Valimislubaduste abil represseeritute hääled kätte saadud. Kuidas siis tegelikkuses tundub? Toome allpool ära represseeritute poolt saadetud arvamused ja ettepanekud:

- Miks Venemaa ei hüvita represseeritutele tehtud ülekohtu Siberis veedetud aastate eest. Venemaalt kompensatsiooni saamine on aeganõudev protsess. Kas meie riik ei võiks võtta vastutust enda peale ja hoolitseda küüditatute hüvituste eest? Pärast saab Venemaalt omakorda tagasi. Meie read

hõrenevad järjest ja mingi aja pärast pole enam inimest - pole ka probleemi.

- Väga sageli on mainitud lähiajaloo uurijate tegemisi, on antud medaleid ja elutöö preemiaid. Aga küüditatuid kui elavaid tunnistajaid eiratakse.

- Oleks vaja tasuta taastusravi tuusikuid vähemalt üks kord aastas. Praegune lahendus ei õigusta, kuna represseeritute seadusega on määratud toetus sanatoorseks raviks.

- Ei ole rahul toetussummadega üksikemadele. Kolmelapseline pere on suurpere, seda kasvatab kaks inimest. Kahekesi kolme last on kergem kasvatada kui üksi üht. Näiteks korteriüür tasutakse kahepeale. Üksikemal on vaja lapsehoidjat, kui ta ise ära on.

Ettepanek: kasvatada meie meessoost isikud

austama naisi, hoidma lapsi ja olema igati meie riigi kodanikud.

- Miks võetakse II pensionisamba raha praeguste pensionäride taskust? See raha tuleb tagastada!

- Sotsiaaltoetused tuleb liita pensioniga ja lõpetada inimeste mõnitamine!

- Kes hakkab jälgima represseeritute seaduse täitmist, kas jälle asjatundjate komisjon või usaldatakse see töö represseeritute organisatsioonide esindajatele?

- Tundub, et Eesti Vabariigis toimub repressioon represseeritute üle. Meil pole õigust ise otsustada kuidas, millal ja kus abi kasutada, keegi otsustas meie eest. Oma olukorda teame kõige

paremini meie ise.

Ettepanek: Kaotada ettekirjutatud piirmäärad ja maksta represseeritutele ettenähtud toetus pensioniameti kaudu aasta lõpus, kuna selle aasta raha on riigi poolt eraldatud. Nii jõuab see toetus ka maaelanikeni, kelle seas on palju neid, kes polegi selle toetuse saamise võimalusest teadlikud. Ääremaadel on väga vilets bussiliiklus ning paljud represseeritud ei pääse liikuma. Kui see raha jääb paljudel välja võtmata, palume avalikustada, kuhu see raha jääb ja kus seda kasutatakse.

Avalikustada, kes selle praeguse toetuste süsteemi välja mõtlesid ja rakendasid nõnda meie eest otsustades.

Tahaksime asjatundjate komisjoni liikmetega kohtuda ja vestelda. Kas nad on nõus meid ära kuulama? Tundub, et kellelegi on praegune toetuste süsteem kasulik.

- Riigi abi represseeritutele on rohkem sümboolne. Kas toetuste kogumist ja eraldamist ei võiks toimetada head tahet näidanud ühingu kaudu? Jääksid ära kulud ametnike ülalpidamiseks ja “kadalipud” asjaajamisel.

- Millal hakatakse avaldama küüditajate ja „koputajate” nimekirju?

Ühing tahab erilist tähelepanu pöörata oma liikmete sotsiaal- ja raviprobleemide lahendamisele ning abistada neid asjaajamisel ametiasutustes. Kahjuks on ka meile sageli kas jäetud vastamata või vastatud äraütlevalt viidates “Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadusele”. Inglise keel on ütlemine: minu kodu on mu kindlus. Ka meie, represseeritud, tahame sedasama öelda ja tunda riigi toetust ning kaitset. Noorus on inimese elus kõige ilusam aeg ja tervis on inimese kõige kallim

vara. Kui paljudel jäid Siberi tõttu noorusunistused täitumata ja kui paljudele põhjustas sunnitöö Siberis pöördumatuid tervisekahjustusi! Täpselt ei tea seda keegi ja pole ka siiani uuritud.

Ajajõe iga laine viib meist mõne endaga kaasa, kuid seda rohkem meie, allesjäänud, liitume ja otsime tuge üksteiselt. Vaatamata ametnike küllusele pole ükski neist esitanud küsimust: „Kuidas elad, küüditatu?” Vahel tundub, et nooruke riigiametnik näib ise teadvat, mida ja kui palju meile parajasti vaja on.

MRÜ

Vaeslapse leib

Kibe nagu vaeslapse leib on ka küüditatute saatus. Võõrvõimude poolt väljasaadetutena viibisid nad pikka aega Siberis ja olid ka nõukogude okupatsiooni aastatel allasurutud, praktiliselt inimõigusteta. Enamuses on nad eakad ja muserdatud inimesed. Meie kohus on tagada nendele ülejäänud eluks igakülgne toetus, leevendada kannatusi ja taastada

usk õiglusse. Ka kõige paremad kavatsused ja ettevõtmised jäävad täitmata raha puudusel. Sellesamasegi lehe “Rukkilill” toimetamine on korrapäratu, sest läbi ametnike sõrmede saadud abi on sama, mis vaeslapse leib. Kibe ja kasin. Represseeritute konverentsil 05. juunil 2004.a. Paides võeti vastu ettepanek avada ühingu juurde sihtarve möödunud

ülekohtu heastamiseks. Vaatamata pingutustele oleme veendunud, et ilma rahva toetuseta ei hakka algatus toimima. Ainult ühisel jõul hakkab ettevõtmine eesmärki teenima, milleks on: * abistada toimetuleku raskustes represseeritud; * toetada küüditatudid sanatoorse taastusravi saamisel. Kellel on võimalik, palun toetada nõu ja jõuga meie tegevust. Annetusteks on avatud

Hansapangas sihtarve 221021914912 märksõnaga “rukkilill”. Peale rahva on meie poliitikutel ja ühiskonnategelastel võimalus näidata, kuivõrd nad hoolivad vätitist ja austavad vanemaid.

Sügava tänuga MRÜ juhatus

Meenutusi Eesti Kolmanda Piirikaitse Rügemendi ülemast kolonel Mart Kaermast

Kolonel Mart Kaerma (Haber) eluaastad: 02.02.1897 - 08.04.1948

Kolonel Kaerma oli enne II maailmasõda Haridusministeeriumis riigikaitse kasvatuse ja õpetuse nõunik. Ülemjuhataja avaldas talle kiitust, kui Eesti koolipoisid paraadil mehiselt marssisid ja laskevõistlustel auhindu said nagu ta isegi.

Eesti ohvitseride Värska (surma)laagrist pääses Kaerma imekombel eluga. Tallinna prefekti ametipostilt lahkus ta tütre andmetel 1944. aastal ja läks vabatahtlikult rindele. 1. veebruaril 1944 kuulutati Eestis välja tagavaraväeosade loomise mobilisatsioon. 4. veebruaril moodustati Pärnus Eesti Kolmas Piirikaitse Rügement, mille ülemaks sai kolonel Mart Kaerma. Kolmas Piirikaitse Rügement allus 207. julgestusdiviisi ülemale kindralmajor Hoffmannile. Veebruari lõpul paigutati rügement saksa Idarinde Põhja lõigu ülema välimarssal von Modeli korraldusel Mustvee ruumist Tudulinna ja Lohusuu piirkonda, täpsemalt Narva jõe äärde Vasknarva ja Permisküla vahele. Rügemendi staabikompanii asukoht oli Juudilaagris (Judenlager), millel oli väikese rinderaudtee ühendus Kuremäe varustusbaasiga.

Rügemendi ülem kolonel Kaerma juhtis kaitsetegevust antud lõigul väga hoolikalt ja sõjamehelikult. Punavägi ei suutnud jõge ületada ega sillapead luua. Üks suuremaid lahinguoperatsioone oli suure sillapea Krivasoo koti likvideerimine 3.

augustil 1944. Kolmas Piirikaitse Rügement saatis selleks operatsiooniks kaks pataljoni. Lahingut juhtis välimarssal Madel, kellele raporteeris käesolevate ridade autor saksa keeles.

18. septembril andis rügemendi ülem kolonel Kaerma korralduse senise rindejoone mahajätmiseks ja kõikide ladude tugipunktide likvideerimiseks. Taandumisel olipaljusegadustningarusaamatut. Kõik Narva jõe piirkonnas olnud väeosad olid suunatud ühele teele Tudulinna-Rannapungerja suunas. Seda taganemisteed pommitas ööpäevaringselt punaväe kahur- ja lennuvägi, tekitades suuri kaotusi ja hävingut. Õhutõrje puudus. Avinurme lähistel oli 20. septembril vaja läbida lage põldude vaheline tee, kus punalennuvägi pommitamise ja pardarelvade tulega tegi tohutut hävitustööd. Üksikud organiseeritud kaitselahingud ei suutnud olukorda muuta. Seda võiks nimetada Avinurme Põrguks, sest surnud ja haavatud olid segamini purustatud vooride ja hobustega. Avinurme metsa veerel oli viimane kohtumine rügemendi ülema kolonel Kaermaga, kus ta ilmselgelt väsinuna ja kurvana ütles: “Uut rinnet ei ole ega tule. Katsuge igaüks ise punaväe rōngast välja pääseda. Olgu Eesti mets teile kaitsjaks!”

Teadmatus Mart Kaerma saatuses kestis väga kaua. Üllatusena ilmus 1993. aasta 5. jaanuari Rahva Häälendise sõjakirjasaatja Karl Gailiti artikkel “Inimsaatused sõjakeerises” alapealkirjaga “Kolonel Kaerma puhkab kodutalu mullas”. Toon väljavõtteid mainitud artiklist kolonel Kaerma tütre, Helve Reiljan-Kaerma, jutustusest: “Kolonel Kaerma

jõudis siiski koduni välja - Rapla ligidale Raikküla jaama piirkonnas asunud kodutallu. Kuna ta oli vana sõjamees, tundis ta hästi konspiratsioonireegleid ja tema tulekust teadsid ainult abikaasa ja vend. Nii varjas ta end neli pikka aastat... 1948. aastal kujunes olukord, kus rohkete haarangute tõttu võis eeldada arreteerimisi. Kolonelile oli selge, et selle tagajärjel represseeritakse kahtlemata ka perekonda ja ta tegi ennastalgava otsuse: et pere võiks jääda vabadesse, peab tema surema! Aprillis see juhtuski. Tal oli varutud tsüaankaaliumiampull. Abikaasa ja vend matsid koloneli öösel salaja ta oma armastatud talumaa mulda. Kartulikuhja alla, sest ka surnukeha võis olla asitõend elavate vastu.” Hiljem näitas onu Helve Reiljan-Kaermale isa matmiskohta. Kuigi taluhooned on kadunud, põld võssa kasvanud ja palju muudki muutunud, arvab proua Helve, et ta suudaks isa matmispaiga leida.

Suur väejuht on osalenud kahes vabadussõjas. Vabadussõjas (1918 - 1920) sai Mart Haber Petserimaal Laura all haavata - kuul läbis rindkere. Kolmanda Piirikaitse Rügemendi veel elavad ohvitserid ja sõdurid! Kas pole mitte meie kohus jäädvustada koloneli matmispaik ja mälestus temast? Rügemendi ülem, kolonel Mart Kaerma oma haritud vaimu ja sõjameheliku aususe ning otsekoheusega mehine mees väärrib kindlat kohta “Vabaduse marmortahvlil”!

Eduard Veersalu